

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

IV. leto

V Gorici, sušec 1883.

3. zvezek.

Terpljenje Kristusovo ponovljeno.

Bližal se je praznik častitega vstajenja našega gospoda in zveličarja Jezusa Kristusa. Velika spokornica tretjega reda sv. Frančiška, sveta Margareta Kortonska, je prosila Gospoda z veliko gorečnostjo in mej obilimi solzami, da bi jo blagovolil potolažiti sè svojo sladko pričujočnostjo. Prošnja njena goreča in ponižna je bila vslišana.

Če je pa bila od ene strani ojačena njena duša s prikazenjo, polno sladkobe, bila je od druge strani oblita in napolnjena z grenkobo, poslušaje namreč tožbe Gospodove, ki so veljale tem, ki so radovoljno žalili njegovo dobroto.

„— Odpri svoje oči, moja hči“, jej je rekel, „in poglej, s kakešno hudobijo me vnovič in neprenehoma križajo grehi ljudi. Da natančniše spoznaš moje preganjavce, moraš vedeti, da tisti, ki se prederznejo izdati me, ravnajo kaker Judež; oni se ne bojé po domače razveseljevati se s tistimi, katerim po življenju strežejo, zapeljani po vabi zlata, ki jim je obljubljeno. Tisti, ki ropajo poje blago na velikih cestah, se morejo primerjati nevsmiljenim vojakom, ki so me oblačila oropali, in potem zanje vadjali. Tem, ki so me pred predsednikom Pilatom tožili, so podobni tisti sodniki, ki na krive izkušnje in na krivična spričevanja izrekajo nepravilne obsodbe zoper nedolžne. Kupci in barantači, ki dobiček delajo,

neveljaven po postavi, so po vsem podobni grozovitim rabeljnom, ki so se prederznili mene v ječo gnati. Tisti, ki odnašajo drugim blago, ali življenje jemljejo svojim bližnjim, tisti, ki jih zapirajo po ječah ali jih terpinčijo na drugi še ostrejši način, so v mojih očeh kaker hudobneži, ki so me k stebru privezali ter mi brez vsmiljenja tergali meso. Ne nehajo mi nigdar zaušnic dajati in biti me tisti, ki se prederznejo svoje božjeropne roke pokladati na duhovne in redovnike; zakaj ta, ki na krivični način koga izmej njih zadene, tudi kè bi bil zaslužil pravično kazen, in svoje roke nanje stegne, me rani v punčico mojih oči. Tisti, ki pripravijo svojega bližnjega v skrajno vboštvo, ki ga vsega oropa ter ga prisili beračiti po mestu, mi pripravljajo terd križ in vzamejo moji glavi prostor počitka. Še vedno slišim krik: „Križaj ga, križaj ga,“ iz ust brezbožnežev, ki prederzno delajo krivične postave in uredbe, ali ki dajejo nevredne in napačne svete, nasprotnne pameti, božjim zapovedim in svoji lastni vesti. Tisti, ki so žertve nečistega greha, mi neprenehoma obraz zapljujejo. Preklinjevalci in obrekovalci se vzdigujejo na to stopnjo prederznosti, da mažejo moje obličje sè svojimi gerdimi pljunki, in jaz prenašam to krivico tudi od strani teh, ki svoj obraz lepotičijo iz hudobnega namena. Ponarejevalci denarja z največo grozovitostjo zabijajo še bolj globoko žreblje v moje roke. Tisti, ki se krivega stori strašnega protinatornega hudodelstva, katero sem sè svojim rojstvom odkupil, mi daje piti jesiha, žolča in mire, in loči mojo dušo od telesa sè strašno grozovitostjo. Tisti, ki se norčujejo iz mene in me zasramujejo, so slabi duhovni predstojniki, katerim je moje vsmiljenje toliko dobrot skazalo in jih z milostmi obdarilo, pa oni bodo toliko ostrejša kaznovani v pravično maščevanje.“

Britke pritožbe, katere je Zveličar dal slišati svoji služabnici glede groznih hudobij, ki se gode mej kristijani, se niso vstavile tukaj. To naštevaje jej je vzročilo neizrekljivo žalost v pogledu teže hudobij, s katerimi se je zakrivila proti Gospodu človeška popačenost. On pa je nadaljeval svojo pritožbo rekoč:

„— Moja hči, vedi, da nahajam zdaj mej kristijani večje število, zoper mene zakletih rabeljnov, kaker negdaj mej judi, ki so terjali mojo obsodbo pred sodnim stolom Pilatovim. Ti so se napenjali v svoji togoti hudo storiti mojemu telesu, oni pa ponavljajo brez prenehanja rane, ki sem jih prejel na svojih udih. Da bi telo, katero sem dobil v naročju deviškem, imelo velikost cele zemlje in da bi moglo terpeti, ne bi bilo na njem prostora, ki bi

ne bil zadet, še toliko ne, da bi se vanj igla zabodla, ker bi bilo vse prebodeno z neštevilnimi grehi toliko hudobnih kristijanov. O! pač so zdaj v veliko večem številu judje, ki me obešajo na križ, kaker so bili na dan mojega terpljenja. Pa zakaj se vzdigujejo zoper mene s toliko grozovitostjo? Jih mari nisem vstvaril po svoji podobi, ko jih še ni bilo? jih mari nisem hranil v kraju radosti, v pozemeljskem raju? Jim mari nisem dal pravičnih zapovedi in z ozirom na njihov značaj? Vender so odrekli pokorščino mojim zapovedim; jaz pa sem na svet prišel, da sem namestu njih pokoren bil. Oni so zgubili nebesa in jaz sem na svet prišel; oni so zaverгли čast in jaz sem se podvergel nadlogam. O moja hči, oni so me ranili, in jaz sem jih sè svojimi ranami ozdravil; oni so zaničevali sladkobo milosti in blaženosti, in jaz sem privolil, da so me napajali sè žolčem; oni so svojo kraljevo krono zgubili, in jaz sem bil preboden s ternovo krono. Jaz sem čisto majhin postal, da bi oni veliki postati mogli; jaz sem se postil in sem bil lačen, da bi se oni mogli nasititi. Moje telo je bilo vgonobljeno od dolgega truda, da bi mogli oni zadobiti počitek brez konca; jaz sem bil izdan zasramovanju in zasmehovanju, da njim pridobim nevmerljive časti.

Premišluj torej, moja hči, neizmernost dobrot, časnih, duhovnih in večnih, s katerimi je moje vsmiljenje obdarilo rod človeški. Zakaj so tedaj kralji, knezi, mogočniki zemlje, sodniki in vsi ti, ki vladajo ljudstva, njih služabniki in pospeševavci, judje in turki in vsi narodi tako prederzno terdovratni, da na mojem telesu ponavljajo vdarce in mi nove rane prizadevajo? Oni so vsi bogateli z obilnimi dobrotami mojega veličastva in bi bili prevideni še z večjo obilnostjo, ako ne bi grešili. Svet je pa tako napolnjen z nesnagami v tem hudobnem času, da se komaj nahaja nekaj izvoljenih mej tisoč stvarmi.“

Margareta, slišati tako grenke in dolge pritožbe božjega zveličarja, čutila je svojo dušo potlačeno od prevelike žalosti, ki jo je občutila oziroma na zasramovanja in neprenehano zasmehovanje, s katerim hudobni napadajo dobroto in veličanstvo svojega preljubljenega gospoda. Ona bi se bila kaker mrtva na tla zgrudila, da bi je ne bila okrepcala mogočna roka božja. Njeno serce pa je bilo prebodeno sè še ostrejšo puščico, ko je slišala sklep govora zveličarjevega.

„—Moja hči! ti me iščeš z grenkimi solzami, kaker da bi se bil od tebe oddaljil. Če me pa s toliko gorečnostjo najti želiš,

zakaj me ne greš iskat na križ, na keterega si me tolikokrat pri-
bijala sè svojimi grehi.“

S temi božjimi besedami tako jasno podučena, spoznala je služabnica božja, da je bila tudi ona prišteta mej število teh, ki so križali zveličarja, in zavoljo hudobije, čez katero se je on tako bitko pritoževal, je čutila sè še veliko večo in ostrejšo žalostjo prešinjeno svoje serce. Ostala je tako ponižana in tako napolnjena sramote, da ni mogla ne besedice čerhniti in se ni upala povzdigniti svojih oči, iz katerih so lile obilne solze. Jezus pa jo je vto-
lažil nadaljevalje čez malo časa:

„— Brez dvojbe si me velikokrat križala, ali, odkar si se spreobrnila in prejela oblačilo sv. Frančiška, stopivši v spokorni tretji red, si oblila z dišečim mazilom (balzamom) vdarce, ki si jih bila ponovila. Sè serčno žalostjo in s kesanjem, katero si imela čez grehe, si me snela s križa, in nato me nisi več križala“. . . .

„Terpljenje moje je dolgo trajalo, ker je moja dušo že pred smertjo sè žalostjo zadelo. Vedno sem imel pred svojo dušo vsa izdajstva, tožbe, bičanje, ternje, božjeropni glas preganjavcev, žreb-
lje, križ, grenko pijačo in vse terpljenje, katero sem moral pre-
stati . . . Svet me je zaničeval in me grozovito martral do smerti. Tudi ti se moraš vdeležiti zasramovanja in prenašati opravljanja, ki se bodo zoper tebe vzdignila . . . Pripravi se na boj in na prenašanje velikih težav. Zlato se čisti v plavežu, tako boš tudi ti očiščena v nadlogah, skušnjavah, boleznih, bolečinah, sè strahom, bedenjem, solzami in drugim terpljenjem, da si po tem potu pridobiš svojo večno srečo. Ne imej nobenega strahu pred vsem tem terpljenjem, ampak je z veseljem objemi, ker ti bom jaz na strani stal v tvoji slabosti, jaz te bom prenovil sè svojo veselo pričujoč-
nostjo, in jaz bom tvojo dušo okrepčal v vseh tvojih stiskah.“ —
Margareta ni pozabila noben dan spomniti se terpljenja Gospodovega, ter je premišljevala njegove skrivnosti. O petkih ni drugega mislila, kaker na Zveličarja, ter je rekla, da mora pravi kristijan ta dan vsako veselje opustiti, da nasleduje Jezusa Kristusa v njegovih bolečinah do prelivanja svoje kervi. Imela je toliko sočutje z bolečinami zveličarjevimi, da si je razbila obraz in vse telo; naposled je ravnala ona sè svojim mesom brez milosti, da je kri prelivala. V goreči pobožnosti je sama sebe bila s pestmi, vervmi, kamenji in sè vsem, kar jej je v roke prišlo. Spoznala se je v resnici krivo in rabeljna Gospodovega.

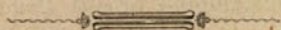
„— O Gospod“, klicala je v zamaknjenju, „ti si lestvica vseh tvojih izvoljenih, ki k tebi pridejo.“

Gospod jej je odgovoril, da je sè svojim terpljenjem odperl vsa vrata v nebesa, ter ster! vse peklenške moči, da bi mogle vstopiti v slavo duše, ki so bile v predpeklju.

„— Vaš stari sovražnik“, rekel je Jezus, „ko je videl stare očake zapuščati predpekel, je še z veliko večo togoto žile napel, da zapelje stvari; žalosten je namreč in jezen, kedar vidi duše, ki dobijo v last slavo, ketere je on oropan. On pomnoži skušnjave in stori ljudi bolj terdovratne, kaker ob času mojega terpljenja. Moj oče bi izrekel oistro sodbo nad grešniki, da ne bi jaz brez prenehanja daroval svojih dobrih del, svojih bolečin, svojih ran in vsega, kar sem za ljudi prestal. Moja mati tudi daruje po mojem namenu mojemu očetu svoje molitve, in ž njo vsi blaženi nebeški.“

Od tega dne je skušala pobožna spokornica z večo gorečnostjo priti na pomoč dušam živih in vmerlih.

(„Le libérateur des âmes du purgatoire.“ Avril 1882.*)

Svetega Antona čudeži.

III. Zmota.

Jezus Kristus, večna resnica, je zapustil sveti cerkvi svoje nebeške, tedaj edino zveličavne nauke. Le-te čiste, brez vse zmote ohraniti, prižgati luč svete vere nevernikom, jim oznanjevati zveličavne resnice, ljubeznjivo podučevati nevedne in v verske zmote zapletene, krepko se zoperstavljati vsem krivovercem in njihovim pogubljam naukom, voditi vse ljudi k resnici, ter po resnici in milosti božji k večnemu zveličanju, — to je naloga svete cerkve. „Dana mi je vsa oblast“, je rekel Jezus svojim učencem, „v nebesih in na zemlji. Torej pojdite, in učite vse narode.... Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte! jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ (Mat. 28, 18 id.)

Ljubeznjivo sicer, ali brez straha se morajo tedaj oznanjevalci svete vere, zaupajoči na pomoč svojega nebeškega učenika, potegovati za resnico. In zares, goreči služabniki božji se ne vstrašijo niti težavnega posla, niti zagrizenih nasprotnikov, mariveč

*) Cf. Bolland. Febr. III. 319.

kaker aposteljni in učenci Jezusovi se tudi oni veselijo, če jim je dano za Jezusa kaj terpeti, ali če so celo te sreče deležni, da morejo sè svojo kervjo poterditi resnice, ki jih oznanjajo. Spominjajo se Jezusovih besed: „Blager preganjanim zavoljo pravice, ker je njih nebeško kraljestvo“. (Mat. 5, 10.)

Tudi ljubeznjivi sveti Anton se je vedno potegoval za resnico ter sè vso močjo svoje učenosti s krepko besedo udrihal po krivovercih. Po navadi tistih časov se je ž njimi očitno prepiral o verskih rečeh v Riminu, Milanu in Tuluzi; jasno jim je dokazoval zmote z izreki svetega pisma ter jih premagoval tudi s čudeži, s katerimi je Bog poterjeval njegovo besedo. Kaker nekedaj pismouki in farizeji zoper sv. Štefana, so krivoverci sè zobmi škripali zoper mogočnega vojskovavca Kristusovega, svetega Antona; preganjali so ga, po življenju mu stregli; ali on se za vse to še zmednil ni. Napadal je zmoto in laž pri vsaki priložnosti; vedno pa je bil pohleven in pola ljubezni do naj hujših sovražnikov in brez prenehanja je molil za nje.

In ker je ljubezen močnejša ko smert, sveti Anton tudi v nebesih ni pozabil za zaslepljene prositi Boga. Mnogim krivovercem, mohamedanom in ajdom je izprosil pri Bogu milost, da so bili pripeljani v naročje edino zvelčavne svete katoliške cerkve.

1.

V 11. in 12. stoletju se je jela po mnogih krajih razširjevati neka kriva vera, ki je imela v podlago zmote tistih starih krivovercev, ki so znani učenim pod imeni gnostikov in manihejcev. Sv. Avguštin, ki je, v svoji mladosti nekoliko časa sam zapleten v mreže manihejske, dobro poznal njih zvijače in skrivnosti, se je po svojem spreobrnjenju zmagovito vojskoval proti njim ter jih mnogo pripeljal k spoznanju; le malo skrivnih udov je odslej skozi več stoletji še štela ta kriva vera. Ob času sv. Frančiška pa je bila zopet oživela in nekoliko sem ter tja predrugačena se razširila zlasti po zgornjem Laškem in po južnem Francoskem. Imenovali so ti krivoverci sami sebe nekod katare, na južnem Slavenskem bogomile, na Francoskem po nekem Petru Valdu valdenze ali valdeze; po mestu Albiju na južnem Francoskem so jim rekli Albigenzi ali Albigezi, na Laškem pa so jih imenovali tudi Patarene. „Dva višja bitja sta bila od vekomaj“, tako so mej drugim sanjali, „bog luči, ki je dobre duhove vstvaril, in bog teme ali hudič sè svojimi duhovi. Bog luči, ki je dober, ni mogel nič slabega vstva-

riti; on tedaj ni vstvaril sveta in kar vidimo; vse to izvira iz hudiča, vsa materija je sama na sebi hudobna. Sin tega višjega boga teme, Lucifer, je zapeljal en del nebeških duhov, angeljev, ter jih zaperl v človeška trupla kaker v ječo. Da bi jih oprostil, je prišel na svet Kristus, ki pa ni Bog, ampak le angelj, in tudi ni nigdar človeške nature nase vzel. — Nadalje so ti krivoverci zaverгли vse svete zakramente, vstajenje mesa itd.; živeli so večinoma v strašnih pregrehah vsak po svoji meseni požljivosti ter brusili jezike zoper sveto cerkev, zoper papeža, škofo, duhovščino in vse, kar se je deržalo prave vere.

Razume se, da se je katoliška cerkev povsod vstavila zoper te hudobne sanjače, zlasti pa sta si nova reda, dominikanski in frančiškanski na vso moč prizadevala, da bi zapeljane zopet na pravo pot pripeljala in krivo vero zaterla. Mnogo je storil v tem oziru sv. Anton Padovanski na Laškem, kjer je bilo mej drugimi zlasti okuženo mesto Rimi. Zastonj je bilo vse prizadevanje papežev in za pravo vero vnetih škofov tega mesta; niso mogli spreobrniti ljudi, ki so terdovratno zapirali ušesa opominjevanju svojih pastirjev. Ko se je sveti Anton bližal temu mestu, so sklenili od straha pred njegovo slovečo zgovornostjo, da ga ne bo šel poslušat nihče; tudi priprosto ljudstvo so podpihali glavarji, da naj se derži njiltovega zgleda.

Sveti Anton pride v Rimi in naznani, da hoče pridigati. Ali ljudstvo se skriva pred njim, in on, ki je bil vaje poslušavcev imeti brez števila, vidi pred sabo le nekoliko babie in starčkov. Temu majhinemu kardelcu pa pridiga vender le tako goreče, da ga sklenejo krivoverci, ko so o tem slišali, vmoriti. Ali sveti Anton izve naklep; zapre se tedaj v samotno izbico, kjer nekaj dni moli, se posti in pokori ter milosti prosi Gospoda za to ljudstvo.

Iz samote gre potem po božjem navdihnjenju k morju, tja, kjer se izteka vanj reka Marekija, ter vabi z močnim glasom ribe: „Pridite nepodučljive ribe, pridite, da slišite besede tistega Boga, ki vas je vstvaril ter osramotite ljudi, ki v zmoti živeči zapirajo terdovratno serea in ušesa glasu božjemu“. Zbralo se je bilo pa več radovednih okoli njega in takih, ki so hoteli zasmehovati svetnika. Ali glej čudo! Komaj je sveti Anton izgovoril vabilo, že se začne vse gibati v morju in v velikem številu priplavajo vsakoverstne ribe k bregu, kjer je stal svetnik. Majhine spredaj in vedno večje za njimi se postavijo v lepem redu kaker vojaki v polkrogu okoli njega, in vse deržijo glave na kvišku, kaker bi želele slišati

svetnika. Zbrano ljudstvo pa je ginjeno stermelo ter tiho pričakovalo, kaj se bo zgodilo.

Ko je videl sveti Anton te čudne poslušavce v morju, se je radoval v Gospodu ter začel prijetno pridigati ribicam :

„Hvalite ve ribice Gospoda, in slavite svojega stvarnika ! Zahvalite se mu, ker vam je odločil tako dobro in neizmerno veliko stanovanje s tolikimi pribežališči v nevihtah, ker je storil vode tako čiste, da lahko popotujete in opazite zasledovanje sovražnikovo. Ravno ta Bog vas je blagoslovil, ko vas je vstvaril, pripravil vam je primeren živež ter vam dal mej vsemi živalmi naj večo rodovitnost. Hvalite Gospoda zaradi mnogih prednosti in prostosti, ki vam jih je podaril. Vas je obvaroval človeške sužnosti; vas je ohranil pri življenju v času vesoljnega potopa; brez nevarnosti in škode ste plavale okoli, ko so druge živali poginile v valovih. Po volji Gospodovi ste služile preroku Jonu tri dni za stanovanje, ter ste dale zdravilo slepemu Tobiju. Odrešeniku ste prinesle denar, da je plačal davek zase in za svojega učenca. Ve ste hrana spokornikom, ki se zderžujejo mesnih jedi. Ko je zveličar od smerti vstal, je hotel jesti vaše meso, da bi dokazal, da ni duh in da je resnično vstal od mrtvih. Gospod sam je hodil nad vašimi glavami po vodi; iz mej ribičev si je izvolil svoje učence, da bi jih spremenil v človeške ribiče, in zato je tudi pripustil, da se vas je toliko vjelo v njih mreže !“ —

Videti je bilo, kaker bi ribe, majhine in velike, pazljivo poslušale; vedno več jih je prihajalo, in kaker bi bile pametne, so zdaj povzdigovale glave, zdaj jih pomakale v vodo, odpirale so usta na široko in dokler jih ni sv. Anton blagoslovil in razpustil, se niso ganile sè svojega mesta. Nato pa so vdarile s plavutmi po vodi ter se razgubile; morje pa se je še dolgo gibalo za njimi. — Ali tudi ljudstvo je bilo ginjeno. Eni so že poprej, ko so videli čudež, tekli v mesto, ter klicali skupaj svoje someščane. In zdaj so eni na glas jokali, drugi pa so padli pred svetnika na kolena ter ga prosili odpuščanja zavoljo svoje nevere.

Sveti Anton jim je govoril o pokorščini nespametnih živali ter jim postavljaj pred oči hudobijo greha, zlasti krive vere, in tako prepričavno jim je dokazal njih zmote, da se jih je le malo še terdovratno zoperstavljalo milosti svetega Duha ter je bilo skoraj celo mesto spreobrnjeno. Tako je gorečnost sv. Antona odperla mestu Rimini svete katoliške cerkve in nebeške domovine vrata.

Terdovratni krivoverci so po tem čudežu tolikanj bolj sovražili sv. Antona. Mej vsemi je bil naj hujši neki vitez, po imenu Bonvil, glavar patarenov, ki je bil že skozi 30 let krivoverec ter je strašno hudobno živel. Le-ta je očitno zasramoval sveto vero, zlasti pa je vedno tajil resnično pričujočnost Jezusa Kristusa v presvetem Rešnem Telesu. Tudi ko je slišal o Antonovem čudežu, je rekel zaničljivo: „Glejte si no, koliko vrišča zaradi štirih ali petih rib, ki jih je bilo lahko privabiti h kraju!“

V svojem hudobnem sercu je sklenil svetega Antona osramotiti pred vsem ljudstvom ter mu odvzeti čast, ki jo je vžival in ves vpliv na poslušavce. Zahtevati je hotel od njega nov čudež, ki ga po njegovem mnenju svetnik ni bil v stanu storiti. In kmalu se mu je ponudila priložnost.

Nekega dne je pridigal sveti Anton o resnični pričujočnosti Jezusa Kristusa v presvetem Rešnem Telesu. Mnogo poslušavcev je stalo okoli njega, mej njimi je bil tudi Bonvil. Po pridigi pravi ta krivoverec: „Pričujočnost Jezusa Kristusa pod podobo kruha in vina je reč, ki ni, da bi se verjela; jaz je ne verjamem, dokler mi je ne izpriča moje tovarno živinče. Ako bo le-to“, pravi svetemu Antonu, „na kolena padlo pred hostijo ter jo molilo, potem jo bom molil tudi jaz ko zakrament, v katerem je Bog resnično pričujoč“.

Groza spreleti svetnika, ko sliši tako nevreden predlog, ali od Boga razsvitljen sprejme ponudbo, in odločil se je dan, da se izpolni ta čudež. Krivoverci so se veselili ter že naprej slavo peli svoji zmagi, ker so bili prepričani, da se tak čudež ne more zgoditi; katoličani so bili sicer nekoliko v strahu, ker niso imeli tako žive vere, kaker sv. Anton, vendar, ker so videli poprejšnji čudež, niso obupali. Sveti Anton gre v samoto in moli, se posti in prosi Boga. In tudi en sam trenotek ni dvojil, da mu bo pomagal. Odločen dan bere svetnik z gorečo pobožnostjo sveto mašo; potem se odpravi s presvetim zakramentom, spremljan od dveh bratov, na glavni mestni terg. Tam ga že čaka Bonvil sè svojim oslom. Ta vboga žival ni bila dobila nobene piče že tri dni; tu vpricho svetega Rešnega Telesa se ji je imela zopet dati.

Brez števila ljudi se je bilo zbralo. Sveti Anton jih opominja, da naj obude živo vero na pričujočnost Sinu božjega v presvetem zakramentu; potem zapove nespametni živali na glas, naj pride in moli pod podobo kruha pričujočega stvarnika. V tem

trenotku položi Bonvil mervo pred osla; željno pač pogleda po nji lačna žival, ali na povelje svetnikovo gre brez obotavljanja proti presvetemu zakramentu in pred svetim Antonom, ki ga je držal v rokah, pade na kolena ter kleči toliko časa, dokler se je vernil svetnik z angeljskim kruhom v cerkev. Tako je spoznala neumna žival svojega Boga!—

Katoličani so se veselili neizrečeno; z naj večim spoštovanjem so spremili v cerkev presveti zakrament, in dolgo so tamkaj molili in hvalili ljubeznjivega Jezusa. Nasprotniki pa so bili osramočeni in vsi poterti. Bonvil pa se je odpovedal svojim zmotam, spreobrnil se in postal goreč katoličan. Vmerl je ko spokornik.

3.

Ali tudi po tem očitnem čudežu se niso dali prepričati vsi krivoverci; še jih je ostalo majhino število terdovratnih. In kaker so se nekedaj posvetovali veliki duhovni in farizeji, ko so videli Jezusove čudeže, kaj bi ž njim storili, ter so ga sklenili vmoriti, tako so tudi oni sklenili zavdati svetemu Antonu.

Obnašali so se na videz, kaker bi bili njegovi prijatelji; priлюдni so bili proti njemu, obiskovali ga, povzdigovali in hvalili; naposled ga povabijo k obedu. Sveti Anton, ki je hotel njih duše pridobiti, sprejme povabilo in dan obeda je bil odločen. Krivoverci pa so ostrupili jedi. Ali ko pride svetnik ter se vsede k mizi, mu Bog vse razodene. Sveti Anton očita to svojim sovražnikom; oni stermijo osramočeni, vender še ne poboljšani si zvito pomagajo iz zadrege. „Mi vam nismo dali teh ostrupljenih jedi“, pravijo, „da bi vam ž njimi življenje vzeli, mariveč smo hoteli častiti sveti evangelij. Kaj ne stoji pisano, da oznanjevalcem besede božje tudi strup ne bo škodil?“

Sè živo vero se oberne svetnik k Bogu: „O Gospod!“ pravi, „osramoti sè svojo vsegamogočnostjo te brezbožne ljudi, ki zasramujejo tvojo nezmotljivo besedo!“ Potem stori znamenje svetega križa čez ostrupljene jedi ter jé od vseh, in nobena mu ni niti najmanj škodila. Zdaj še le se vdajo tudi ti krivoverci; vsi se spreobernejo in odpovejo svojim zmotam. Mesto Rimin je bilo po milosti božji in prizadevanju sv. Antona zopet katoliško.

4.

Na Francoskem je bilo naj bolj okuženo od krive vere albigeške mesto Tuluza. Mogočni grof Tuluški, Rajmund VI., je krivoverce očitno podpiral, ž njimi ropal in razsajal proti sveti cer-

kvi in njenim služabnikom, ter jih branil sè svojim mečem. Naj bolj goreči škofje niso nič opravili pri teh terdovratnih ljudeh. Po božji previdnosti pošljejo naposled tjakaj sv. Antona. Prišel je v Tuluzo po veliki noči l. 1225. Komaj v mestu, napove s pridiznice vojsko krivovercem.

Poseben predmet njegovih pridig je bilo presveto Rešno Telo, ker niso hoteli krivoverci verovati na resnično pričujočnost Jezusovo v tem presvetem zakramentu. In tukaj se je ponovil čudež, ki ga je bil storil sv. Anton v Riminu v dokaz resnice katoliške vere. Neki terdovraten človek, Gujald po imenu, ki menda ni verjel, kar se je bilo v Riminu zgodilo, ali se je hotel očitno bahati sè svojo nevero, pravi zaničljivo svetniku: „Če bo moj mezeg po večndnevem postu pustil mervo in molil zakrament, hočem tudi jaz na božjo pričujočnost verjeti“. V serce je zbolela sv. Antona taka brezbožnost, ali iz vsmiljenja do nesrečnih krivovercev prosi Boga razsvetljenja in odloči četrty dan potem za čudež. V slovesnem sprevodu nese ta dan po sveti maši presveto Rešno Telo iz cerkve, in ljubezen angelja božjega se je svetila na njegovem obrazu. Tiho je pričakovala neštevilna množica obljubljenega čudeža. Zdaj vkaže sveti Anton mezgu: „V dokaz božje resnice in da bodo brezbožni krivoverci prepričani, ti zapovem, moli Gospoda Jezusa v tej sveti hostiji!“ Žival je bila na pol mrtva od lakote in Gujald ji predloži seno, ali mezeg se ne zmeni za jed, temuč gre proti svetemu Antonu in dasi mu Gujald ponuja dišečo hrano, mezeg ga še ne pogleda, ampak nepremakljivo zre v sveto hostijo, in ko pride blizu pade z naj večim spoštovanjem pred njo na kolena ter kleči, dokler se verne sveti Anton v cerkev. Resnica je zmagala in veselje vernih katoličanov je bilo veliko. Kaker v Riminu se je tudi v Tuluzi nato več krivovercev spreobrnilo, tudi Gujald se je odpovedal svojim zmotam ter bil potem zvest sin svete katoliške cerkve. Dal je zidati lepo cerkev na čast svetemu aposteljnu Petru ter v večni spomin v kamnito ploščo vrezati čudež.

5.

Sveti Anton se je mnogo in ostro postil ter si pritergoval v jedi in pijači, kadar je bil v samostanu; če ga je pa kedo povabil, se ni branil; jedel je sicer zmerno, ali vender po besedah svetega evangelija od vsega, kar so predenj postavili. Zlasti pa ni odrekel, kadar so ga vabili sovražniki svete cerkve, ker mu je bila to priložnost, da pridobi njih duše Kristusu. Posnemal je svo-

jega Gospoda in Boga, ki je tudi rad h grešnikom zahajal in jedel ž njimi.

Prigodilo se je pa, ko je bil v Siciliji, v mestu Mesini, da so ga neki krivoverci povabili k obedu, češ, kaker so rekli, da bodo imeli priložnost posmehovati se njegovi neumnosti ter ga za norca imeti. Dobrovoljno sprejme sveti Anton povabilo. Ko se pa k mizi vsedejo, položijo predenj velikega netopirja, kaker so v Siciliji doma, in zahtevajo od svetnika, da naj razreže tega kopuna. Sveti Anton jim ne odreče. Krivoverci se pogledujejo od strani ter se ne morejo smeha zderžati, ko vidijo, da se je svetnik res spravil na delo, kaker bi ne opazil, da ga imajo za norca. Ali svetnik je prosil v svojem sercu Boga, naj osramoti te zasmehovavce, da jih pridobi, — in glej! — kako stermijo, ko vidijo, da se je netopir v Antonovih rokah spremenil v lepo dišečega kopuna. Primorani so bili pripoznati čudodelno moč služabnika božjega, spoznali so svojo hudobijo ter se povernili v sveto katoliško cerkev.

6.

Henrik Hinec, luteran iz Saksonije, je imel v izbi podobo svetega Antona, ki jo je bil noter pustil poprejšnji katoliški prebivavec. Visela je pa ta podoba tako, da je bila glava navzdol obrnjena. Nekega dne pridejo k Henriku njegovi katoliški prijatelji in ker se jim za malo zdi, ko vidijo podobo svetnikovo tako onečeščeno, jo zaobernejo, kaker se spodobi. Nato se odreže protestant, da še te podobe nigdar ni pogledal, ker nič ne derži na češčenje svetnikov in tudi na čudeže ne veruje. Vender pa hoče zdaj videti, meni zaničljivo, kakšne čudeže zna sveti Anton delati, ker se toliko o njih blebeta. Oberne podobo ter zagotovi: „Če se more ta podoba sama od sebe po koncu postaviti, vam prisežem, da hočem tudi jaz katoličan postati“. Prijatelji se razidejo in tudi on gre z domu; prej pa zaklene izbo terdno in vzame ključ seboj. Ko se domov verne, radoveden odpre vrata, in kaj vidi? Podoba je po koncu obrnjena in prosto visi v zraku. Protestant stermi in gleda, kaker bi bil zmerznil. Obljube pa vender ne derži; ampak, da bi se razvedril in pozabil čudovito prikazen, gre na popotovanje, najpoprej na Holandsko, potem v Vzhodnje dežele in naposled pride na Laško, v Toskano. Povsod je iskal družčine in raztresenja, ali zastonj; vest mu ni dala pokoja. Ko je bil v mestu Porto Ferrajo in le ni našel miru, gre nekega dne poslušat škofa maškega, Pavla Pečija po imenu. S tem se nato seznanj in

on ga pripravi, da izpolni svetemu Antonu storjeno obljubo ter se odpove svojim zmotam. 4. rožnika l. 1699 postane Hinec katoličan in kmalu potem prosi, da bi ga sprejeli ko laika v red sv. Frančiška. Vslišali so ga, in ko brat Anton Pavel je živel sveto in vmerl v redu, v katerega ga je Bog po tako čudovitem potu poklical.

7.

Neki kalvinec je večkrat zasmehoval katoličane, da častijo svetnike in njih čudeže. Prehodil je Laško, bil v Rimu, ali še bolj je potem zaničeval katoličane. Iz Rima pride v Padovo. Ne da bi častil svetega Antona, ker ni verjel nobenega čudeža njegovega, temuč le iz radovednosti, da bi videl njene vmetnosti, gre v veliko in prekrasno cerkev tega svetnika. Ko pride v kapelo svetega Antona, se čudi vmetalnemu delu v marmor vrezanemu, ki kaže čudeže svetnikove. Pri tem ga navdajo naenkrat nenavadne misli, misli na večnost, na dušno zveličanje, in koliker bolj se bliža marmorni trugi svetnikovi, toliko večje nagnjenje čuti v sercu, da bi se odpovedal zmotam Kalvinove krive vere. Toda on se zoperstavlja milosti božji. Pusti Padovo in gre v Milan; ali noč in dan ga navdajajo misli na Antonove čudeže. Naposled, ko mu je bilo že tako hudo pri sercu, da si ni mogel več pomagati, prestopi h katoliški veri. Pripisoval je to veliko milost priprošnji sv. Antona, ki ga je poprej silno zaničeval. Po svojem prestopu pa je čutil tako veliko zadovoljnost v sercu, da bi bil rad še druge krivoverce te sreče deležne storil; zato je leta 1677 popisal in v Benetkah dal natisniti čudovito svoje spreobrnjenje, ter dokazal, kako lahko se spoznava prava vera Jezusa Kristusa in veliko zadovoljnost, ki jo čuti, kedor jo sprejme. In tako se je potem hvalil, da je postal katoličan, da je zagotovil, rajši bi zgubil tudi vse premoženje in preterpel vse mogoče martre, kaker da bi zatajil sveto vero.

8.

Plemenita Turkinja, žena nekega paše, je dobila persnega raka ter je terpela strašne bolečine. Nič več ni bilo upanja, da bi se ohranila pri življenju. Imela je pa katoliško sužnjo, rojeno v Placenci, po imenu Hortenzija Galbatina. Prav v serce se je vsmilila tej dekli gospa, ki jo je videla toliko terpeti. Nekega dne pravi torej: „Ah! zakaj ne najdete vi mohomedani v svoji veri vsaj te pomoči, ki jo imamo mi katoličani. Ne samo tolaži nas na-

ša vera v bolezni, dostikrat dobimo po nji tudi zdravje, zlasti če so bolezni po natorni poti neozdravljive.“

Ko sliši gospa svojo sužnjo tako govoriti, jo vpraša: „Kakšno pa bi bilo vender to zdravilo?“ In Hortenzija odgovori: „Priprošnja naših svetnikov; ta nas dostikrat oprostí vseh nadlog. In ne dvojim, če bi vi hoteli poskusiti moč našega svetega Antona Padovanskega, ter bi ga s terdnim zaupanjem klicali na pomoč obljubivši mu, da postanete katoličanka, če vam pomaga, hitro bi ozdraveli“. Nato ji pove nekoliko naj bolj slovečih čudežev tega služabnika božjega. Gospa dobi veliko zaupanje do sv. Antona, ter obljubi, da bo sprejela katoliško vero, če ozdravi na priprošnjo svetnikovo. Sladko in mirno zaspí nato, in ko se prebudi, je bila popolnoma zdrava. O, kako je stermela in vesela bila in iz serca hvaležna mogočnemu zdravniku, svetemu Antonu! Sè svojo, zdaj ji predrago prijateljico Hortenzijo zbeži potem na Špansko, ter se da tam podučiti v sveti veri in kerstiti.

9.

Portugizi so bili nekedaj vjeli nekega indijanskega kneza, ki je bil malikovavec. Dosti so si prizadevali, da bi ga spreobrnili; naj bolj učeni jezuiti so se trudili ž njim, pa zastonj. V svoji terdovratnosti sklene, da se ne vda tudi naj bolj jasnim dokazom. Zdaj pa se mu prikaže neko noč sveti Anton ter mu prigovarja, da naj sprejme sveto vero. Ali ker se mu knez zoperstavlja mu da krepko zaušnico in izgine. Ta nepričakovani vdarec, ki se mu je več dni poznal na licu, poboljša malikovavca. Objokoval je svojo terdovratnost, in ko je bil dobro podučen v veri ter se je dal kerstiti, prosi, da bi mu dali ime — Anton. Ko so ga oprostili ter se je vernil v svojo deželo, je poklical k sebi katoliške misijonarje ter je mnogo storil, da bi tudi ljudstvo njegovo deležno postalo velike milosti, ki jo je on zadobil po svetem Antonu, ter se odpovedalo svojim zmotam.

10.

V bengalskem kraljestvu so kupili patri avgustinijani nekega ajdovskega mladeniča. Ker so videli, da ima lepe in posebne zmožnosti ter so upali da se pokristijani, so ga plačali prav drago. Nato so ga podučevali v sveti veri, in mladenič je tudi kmalu vse razumel in vse vedel, kar so mu povedali, ali vender je imel do resnice oterpnjeno serce; katoliške vere nikaker ni hotel sprejeti. Nekega dne gre sam v neko izbo, kjer je visela velika podoba svetega Antona. Ko se ji približa, ga pokliče sveti Anton iz podo-

be ter ga dobro ošteje očitaje mu terdovratnost. Naposled ga s pasom prav dobro otepe po herbtu. Vbogi mladenič začne jokati in vpiti, da so vsi skupaj leteli in vsi so videli, kaj se je bilo zgodilo. Patrom pa se ni bilo treba potem več truditi, da bi ga prepričali. Dal se je kerstiti, postal je menih in misijonar ter tako goreče pridigal in razširjeval sveto vero mej svojim ljudstvom, da je do svoje smerti 20,000 ajdov spreobernal.

11.

Alardin Salvatérski, krivoverski vojak, je bil šel z družino v Padovo. Nekega dne pri obedu mnogo sliši o čudežih svetega Antona, ki je bil pred kratkim vmerl. V svoji ošabnosti pa ni mogel lahko poslušati takih pogovorov, ker ni nič verjel. Ko se mu je torej že odveč zdelo, pravi se zaničevanjem in preklinjevaje: „Meni se zdi nemogoče vse to, kar vi pripovedujete o čudežih vašega Antona. Ali bi bilo mogoče, da bi se ta kozarec ne razbil, če ga veržem na cesto? Tako je tudi to nemogoče, kar pripovedujete. Če se bo pa vender to zgodilo ter se kozarec ne bo razbil, potlej bom tudi jaz verjel.“ Nato prime kozarec ter ga verže sè vso močjo z okna dolu na kamenje, tako da bi se bil moral na tisoč koščkov razleteti, — ali ostal je cel. Mož je bil kakor omamljen; spoznal je, da se je zgodil čudež, in pokatoličil se je. V večni spomin je daroval kozarec manjšim bratom, ter se še zdaj vidi nepoškodovan v kapeli svetega Antona v Padovi mej drugimi svetinjami. Naj bolj čudovito pri tem čudežu je pa to, da se je kamen, na katerega je bil vergel Alardin kozarec, razletel na več kosov.

12.

Nekedaj se je govorilo o svetnikovih čudežih, zlasti o ravno povedanim, v Padovi vpričo drugega krivoverca, ki se ni mogel prečuditi Alardinovi lahkovernosti. To je bilo ravno v sredi zime in tertna suhljad je ležala pripravljena pred pečjo, da bi se na ogenj dela. Mož vstane izza mize, vzame v eno roko kozarec, v drugo pa suhljad ter pravi: „Ali hočete, da bom verjel na menihove čudeže, ki ga tolikanj povzdigujete? Potem še le hočem vse verjeti, če zraste iz te suhljadi v tem trenutku toliko grozdja, da bo dalo stlačeno toliko mošta, da napolnim ž njim ta kozarec in ga popijem. O, to bi pač imel za čudež!“ In glejte! — Komaj je krivoverec izgovoril, požene suhljad naj lepše perje in grozde, ki v njegovih rokah naenkrat dozoriijo, toliko da je lahko z moštom

napolnil kozarec. In kaker je sam terdil, še nigdar ni pil tako dobrega vina. Obžaloval je nato svoje grehe, spreobernal se in živel ko najboljši katoličan.

13.

Nevernih ni nigdar manjkalo na svetu. Jezus Kristus je storil gotovo dosti velikih čudežev v Jerúzalemu, ali vender so pis-mouki in farizeji in sploh terdovratni ljudje zapirali ušesa in serca resnici ter ga niso hoteli spoznati za obljubljenega odrešenika. Tudi Padova, ki je videla toliko čudežev svetega Antona, je imela v svojem zidovju vedno nekaj zasmehovavcev in zasramovavcev katoliških resnic. Tem brezbožnežem je bilo češčenje, ki ga je ljudstvo skazovalo svetemu Antonu, grozno zoperno. Sklenejo tedaj smešno storiti čudodelno moč svetnikovo, odvzeti mu s tem čast in odpreti, kaker so djali, nevednemu ljudstvu oči. Eden izmej njih si zaveže v ta namen s kervavim zavojem oči, in kaker slepega ga pelje tovariš pred altar svetega Antona. Tam pade na obraz in zdihuje in prosi, da bi mu svetnik povernil izervane oči. Okoli njega se je zbralo več tovarišev njegovih, in vsi so bili na viden žalostni in nevesteljivi. Eni so priporočali slepca celo molitvi pobožnega ljudstva, da bi ga vslišal sveti čudodelnik, ter mu povernil oči, ki mu jih je hudoben človek izerval. Vsem se je smilil slepec, nihče ni mislil na goljufijo. Čez eno uro potem pa zavpije slepar: „O hvala! Tisočkrat hvala! Sveti Anton mi je nazaj dal moje oči!“ Vse teče skupaj, da bi videli čudež. Tovariši mu hitijo sneti zavezo in hočejo ljudstvu dokazati, kako lahko se dajo čudeži izmisliti in kako neumno je sploh na čudeže verjeti. Ali, o joj! — ko odvežejo zavoj ste bile v resnici obedve oči izervane ter visele na kervavih žilicah na ruti. Strah in groza pretrese neverne hudobneže. Pred vsem ljudstvom spoznajo vsi skesani očitno svojo hudobijo in nevero, ter prosijo pobožne častivce svetega Antona, naj molijo za tega vbogega, da bi ga svetnik ozdravil. In sveti Anton se jih vsmili. Slepec ozdravi in postane dober katoličan; tudi njegovi tovariši sprevidijo svojo dušno slepoto, ter se poboljšajo.

14.

Neki vojvoda s Poljskega je prišel, ko je popotoval v Rim leta 1350, tudi v Padovo. Tukaj obišče cerkev sv. Prozdociima in svete Justine. Gredoč vidi tudi prekrasno svetišče svetega Antona ter vpraša, kateremu svetniku je posvečena ta lepa cerkev. Odgo-

vorijo mu: „Očetu našega mesta“. Ali eden izmed njegovih spremljevalcev se hoče norčevati ter pravi: „O, ali je to tisti Anton, pod katerega imenom nosijo praščiči zvončke na vratu?“ Ali komaj je izgovoril te pregrešne besede, ta trenotek se mu raztergajo usta na levi in na desni strani do ušes in roka, s katero je pokazal na cerkev, se mu posuši. Tako je sveti Anton kaznil prederznost tega hudobnega zasmehovavca. Vojvoda ni slišal zaničljivega govorjenja, ali ko vidi strašno kazen, vpraša sinu, kaj se je zgodilo. Ko izve vzrok, svetuje dvorniku, naj obžaluje krivico in ponižno gre odpuščanja prosit svetnika. Mož stori tako; da se peljati k altarju svetega Antona, in dolgo moli in prosi ter trdno sklene poboljšati se. Svetnik ga vsliši; ozdravi in spokori se.

*
**

Tudi dandanašnji je dosti zmote na zemlji; zlasti se nevera čedalje bolj širi po svetu. Kje imamo iskati pomoči? Kedo nas reši te grozne povodnji? Svoje ljube svetnike nam je Bog dal pomočnike v vseh stiskah in potrebah. Ali se nimamo v tej zatekati zlasti k svetemu Antonu, ki je kaker smo videli, tolikokrat premagal zmoto zlo: krivo vero in nevero? Priporočujmo se mu torej, da ohrani nas na pravem potu, in na pravi pot nazaj pripelje naše ljube, ki so zašli v zmoto, ter jim pomaga zopet najti, kar so izgubili, neprecenljivi zaklad svete vere!

Poglavja raznih nauk in spodbudljivih izrek brata Egidija.

Poglavje o sveti poterpežljivosti.

Tisti, ki s trdno ponižnostjo in poterpežljivostjo terpi in prenaša bridkosti iz goreče ljubezni do Boga, bo kmalu zadobil velike milosti in čednosti, in bo gospod tega sveta. Vsako reč, katero človek stori, ali dobro ali slabo, stori sam sebi in zatorej se nikar ne jezi nad njim, ki ti krivico dela, mariveč bodi ž njim ponižno poterpežljiv in edino žaluj zavoljo njegovih grehov, ter ga pomilovaj in priserčno prosi Boga zanj. Koliker je človek močan krivico in bridkosti poterpežljivo prenašati in terpeti iz ljubezni do Boga, tolik je pri Bogu, in ne večji, in koliker slabši je človek v prena-

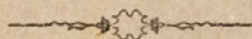
šanju bolečine in zopernosti iz ljubezni do Boga, toliko manjši je pri Bogu. Če te kateri človek hvali in o tebi dobro govori, daj tisto čast edino le Bogu, in če gdo o tebi slabo govori ali te graja, pomagaj mu, in sam o sebi govori slabo in še huje! Če hočeš svoj del dobro zveršiti, prizadevaj si vedno, da svoj del slabo zveršiš, svojega tovariša del pa dobro, samega sebe vedno obtoževaje in vedno hvaleč in odkritoserčno opravičevaje bližnjega. Če se hoče gdo s teboj prepirati, ali tožiti, zgubi, če hočeš zmagati, pa boš zmagal; zakaj če bi se hotel pravdati, da bi premagal, bi potem, ko bi se ti dozdevalo da si zmagal, spoznal, da si sramotno zgubil. Zavoljo tega veruj mi za gotovo, brat moj, da je ravna pot k rešenju pot izgube. Če ne prenašamo krepko bridkosti, potem tudi ne moremo doseči večnih tolažeb. Veliko bolj tolažno in bolj zaslužno delo je, krivico in zasramovanja poterpežljivo in brez mermranja iz ljubezni do Boga prenašati, kakor sto vbozih nasititi in vsaki dan v enomer se postiti. Nasproti pa kaj koristi človeku in kaj mu hasni, če samega sebe zaničuje in veliko bridkosti svojemu telesu prizadeva z mnogim postom in z nočnim čuvanjem in bičanjem, pa majhine krivice ne more prenašati od svojega bližnjega? Za tako reč bo dobil človek veliko večje plačilo in večje zaslužnje, kakor za vse težave, ki si jih more storiti človek iz lastne volje; zakaj zasramovanje in žaljenje od bližnjega prenašati s ponižno poterpežljivostjo brez mermranja, to dosti poprej izmije grehe, kakor potok mnogih solz. Blager tistemu človeku, kateri ima vedno pred očmi svojega duha spomin svojih grehov in dobrote božje, ker bo s poterpežljivostjo prenašal sleherni bridkost in nasprotnost, in iz teh reči pričakuje velika tolažila. Človek, ki je v resnici ponižen, ne pričakuje od Boga nikakersnega zaslužnja ali plačila, temuč on misli edino le na to, kako bi Bogu v sleherni reči dopadel, spoznavši, da je njegov dolžnik; in vse dobro, kar ima, spozna, da ima edino iz dobrote božje in ne iz kakersnega koli svojega zaslužnja; in vsako zopernost, ki ga zadene, spozna, da jo ima v resnici zavoljo svojih grehov.

Neki brat je vprašal brata Egidija ter je rekel: „Oče, ako pridejo v naših časih kake velike nadloge ali bridkosti, kaj naj storimo tedaj?“ Brat Egidij mu odgovori rekoč: „Brat moj, vedi, da, ako bi Gospod dal, da bi kamenje in strele deževalo z neba, ne bi nam moglo škodovati ali v kvar nam biti, ako bi bili mi taki ljudje, kakersni bi morali biti, zakaj ako bi človek v resnici bil, kar bi moral biti, bi se mu sleherni zlo in sleherna bridkost

v dobroto spremenila, ker vemo, kaker apostelj pravi, da se tis tim kateri Boga ljubijo, vsaka reč k dobremu oberne, in tako je tudi pri človeku. ki ima hudobno voljo, vse dobrote se mu obernejo v zlo in v sodbo. Če se hočeš rešiti in v nebeško slavo priti, nesmeš nigdar želeti kakega maščevanja ali zadoščenja od nobene stvari, ker je dediščina svetnikov, vedno dobro delati in vedno hudo prejemati. Če bi ti v resnici spoznal, v čem in kako hudo si svojega stvarnika žalil, bi sprevidel, kako je pravično in spodobno, da te naj preganjajo vse stvari, in ti delajo terpljenje in bridkost, da se té stvari maščujejo za razžaljenje, katerega si se krivega storil proti njihovemu stvarniku. Jako je velika čednost za človeka samega sebe premagati, zakaj tisti, kateri samega sebe premaga, bo vse svoje sovražnike premagal in sleherno srečo zadobil. Še večja čednost bi bila, ako bi se človek dal premagati od vseh ljudi, ker bi bil potem gospod vseh svojih sovražnikov, to je hudobij in hudičev, in sveta in lastnega mesa. Če se hočeš rešiti, zametaj in zaničuj vsako tolažilo, katero ti morejo dati vse reči na svetu in vse vmerjoče stvari, ker globokejši in bolj pogosti so padci, ki se godijo po sreči in tolažbah, kaker pa tisti, ki se pripetijo po zopernostih in bridkostih“.

Nekedaj je godernjal neki redovnik v pričo brata Egidija zoper svojega predstojnika, zavoljo težavne pokorščine, katero mu je naložil. Temu je rekel brat Egidij: „Predragi moj, več ko boš godernjal, bolj si boš potežil breme in ga boš tolikanj težavniše nosil; koliker bolj pa ponižno in pobožno vpogneš glavo pod jarem svete pokorščine, tolikanj laglje in slajše boš nosil tisto pokorščino. Pa meni se zdi, da nočeš grajan biti na tem svetu iz ljubezni do Kristusa, in vender hočeš na onem svetu s Kristusom češčen biti; na tem svetu nočeš preganjan in preklet biti iz ljubezni do Kristusa, in vender hočeš, da bi te na onem svetu Kristus blagoslovil in sprejel; ne bi se rad trudil na tem svetu, in vender bi na onem rad počival in mir imel. Povem ti, brat, ti se zelo motiš, ker po poti ponižanja in sramočenja in psovanja pride človek do prave nebeške časti, in s poterpežljivim prenašanjem zasmehovanja in kletve iz ljubezni do Kristusa pride človek do slave Kristusove. Zavoljo tega prav pravi neki posvetni pregovor, ki pravi: „Gdor ne da, kar ga boli, tudi ne prejme, kar želi.“ Koristno prirodo ima konj, zakaj kaker koli hitro teče, vender se da voditi in obračati navzgor in navzdol, naprej in nazaj po volji jezdecu, in tako naj tudi služabnik božji stori, to je, on se naj da voditi in ravnati,

obračati in vklanjati po volji svojega predstojnika in tudi od vsacega družega iz ljubezni do Kristusa. Če hočeš popolnoma biti, potruđi se sè vso skerbjo, da boš serčan in goreč, in krepko se bojuj zoper hudobije. poterpežljivo prenašaj vse zopernosti iz ljubezni do svojega gospoda, kateri je bil v žalosti in bridkosti zaničevan, bičan, križan in vmorjen iz ljubezni do tebe, in ne zavoljo svoje krivice, tudi ne k svoji časti, ne v svoj prid, temuč edino le v tvoje zveličanje; in da tako storiš, kaker sem ti rekel, moraš pred vsem samega sebe premagati; zakaj malo hasni človeku, ker duše k Bogu vodi in vlačí, ako pred samega sebe ne premaga in ne vleče in ne vodi.“

Tretji red v Magdalonu.

(Cf. „*Eco di S. Francesco*“, 15 giugno 1882, pg. 313.)

Od Napolja 26 kilometrov daljave na severno-vshodni strani stoji malo znano, dasiravno precej veliko mesto Magdalón, v srednjem veku po latinski *Magdalonum* ali *Mutalonum*, dandanašnji po laški *Maddaloni* imenovano. Zidano je v lepem kraju pod precej visoko goro ob stari rimski cesti, ki se ji je reklo „*Via Appia*“, ter šteje sè svojo občino okoli 20.000 prebivavcev. — Ko je romal sveti Frančišek k svetemu Mihaelu na Gargansko goro, se je vstavil tudi v tem mestu ter vstanovil samostan. Pripoveduje se, da ga je prosil ob tisti priliki nekedo, da bi ga sprejel v svoj red; sveti Frančišek pa mu je neki da včkazal, naj gre vsadit neko citronovo drevesce, pa ne kaker se navadno sadi, temuč z veršičkom v zemljo. S tem je hotel namreč poskusiti, ali bo rad pokoren. Človek je res storil, kaker mu je svetnik velel, in drevesce se je prijelo. Za gotovo se sporoča, da se je kazalo noter do začetka našega stoletja v zdaj odpravljenem frančiškanskem samostanu magdalonskem narobe vsajeno citronovo drevo, ki se je po pravici moglo imenovati čudež tistega kraja. — Ali to omenjamo le minogredé. Kaj več hočemo povedati o imenitnišem, duhovnem drevesu svetega Frančiška, kako se je zasadilo v tem mestu lansko leto, smemo reči, z ne menj čudovitim vspehom.

Lani je imel v Magdalonu postne pridige neki učen in vnet duhovnik napoljski, gospod Rafael Reale, prijatelj redovnikom sploh in sinovom svetega Frančiška posebej. Večkrat je porabil priložnost,

da je branil in zagovarjal menihe, zlasti kapucine, ki imajo še zdaj v Magdalonu samostan in lepo veliko cerkev. Kaker od Boga navdahnjen je govoril tudi o tretjem redu svetega Frančiška in njegove besede so bile seme, ki je obrodilo po milosti Božji v resnici stoteren sad. Povabili so postnega pridigarja tudi še za Marijin mesec in ker se obhaja ta po volji škofovi v kapucinski cerkvi, je lahko sprevideti, kako je pridigar gojil in zalival, kar je bil v postu tako srečno posejal, ljubezen do tretjega reda svetega Frančiška. Navdušenje za ta sveti red se je razširilo mej duhovščino in ljudstvom ne le po Magdalonu, temuč še daleč po okoličnih vaseh in noter do škofovskega mesta Kazerte. 20. dan meseca majnika je bil odločen za vpisovanje. Provincijal kapucinski je nalašč zato prišel v Magdalon. O, kako veličasten dan je bil to za tretji red!

Že od prvega jutra je bila kupucinska cerkev, kjer ima prostora gotovo 8000 ljudi, polna pobožnih. Pozneje, ko je prišel škof kazertinski, spremljan od korarjev, duhovščine in ljudstva, se je začelo sveto opravilo. Do 2000 ljudi se je obhajalo. P. provincijal je nato blagoslovil škapulirje in pasove ter sprejel v tretji red sv. Frančiška najprej škofa in nekatere korarje škofijske cerkve kazertinske, farmoštre, duhovščino in klerike magdalonske in potem s pomočjo pričujočih redovnikov in drugih mašnikov še okoli 800 drugih ljudi. Ako bi se bilo moglo o pravem času dobiti zadosti škapulirjev, bi jih bilo sprejelo obleko tretjega reda samo ta dan čez 2000. Lepo in ginljive je bilo videti škofa s ponižnim škapulirjem nad škofovskim križem in serafinskim pasom, ki mu je visel ob strani. Lepo je bilo videti korarje, farmoštre in druge duhovnike opasane z ravno tistim pasom, oblečene z ravno tistim škapulirjem. Lepo je bilo videti ta serafinska znamenja na mestnih veljakihi in množini drugega ljudstva razne starosti, obojega spola in vsakega stanu; saj je za vse vstanovil sveti Frančišek ta red! Izverstni pridigar je ogovoril nato pobožno zbrane v primerni pridigi tako učeno, priserčno in goreče, da je vse jokalo od svetega ginjenja. Veličastno se je zapela potem zahvalna pesem in naposled je dal pridigar — zavoljo časti se je njemu izročilo to opravilo — blagoslov s svetim Rešnim Telesom. Blagoslavlja je svetega serafinskega očeta in njegov tretji red je odhajalo ljudstvo iz cerkve.

Taka je povest o tretjem redu v mestu Magdalonu. Kaj pravite na to, dragi Slovenci? Ali je pri nas res nemogoče doživeti

vsaj podoben zgled kerščanske gorečnosti? Ali bo v naši mili domovini celo slovesna beseda papeževa le zaperta ušesa našla, le terda. ledena serca? Ne, ne! zgenimo se, zdramimo se! Tretji red naj oživi tudi pri nas v prvotni lepoti: beseda tako modrega papeža nam je pač zadosti poročstva, da bo obrodil tudi v ljubem slovenskem narodu plemeniten sad za to in za večno življenje. Potrudi se torej, gđor kolikaj more, da bomo vsi verni Slovenci, duhovni, in svetovni, vbogi in bogati, priprosti in učeni, kaker ena sama družina svetega Frančiška, mogočna deželna bramba proti neveri in grešnemu življenju! Zgodi se, zgodi se!

Stanje in razširjevanje sv. katoliške cerkve v poslednjem času.

V tretjem zvezku lanskega letnika smo ob kratkem nekoliko povedali o stanju svete katoliške cerkve ob začetku leta. Mislimo, da ne bo neljubo spoštovanim bravcem, ako tudi letos spregovorimo o tej reči ter povemo, kako daleč se je izpolnilo upanje, ki smo ga izrekli lani, da se bližajo namreč nevesti Kristusovi srečniši, veseliši dnevi.

Govorimo najprej o tistih državah v Evropi, katerih prebivalstvo je sploh ali večinoma katoliško, potem o drugih, ki imajo tudi več ali menj katoliških prebivalcev. Nato bomo pogledali v ostale dele sveta, koder se katoliška vera z obilim trudom in še obilnišo gorečnostjo oznanjuje bodisi ajdom, bodisi kerščanskim in drugim krivovercem.

I. E v r o p a.

Evropa je sicer do malega vsa kerščanska, ali žalibog, da se le blizu polovica teh kristijanov derži katoliške resnice. Le okoli 150 milijonov je namreč katoličanov v Evropi; 77 milijonov jih je ločene gerške cerkve in nekako ravno toliko je protestantov. Ločena gerška cerkev zavzema vshodne dežele, protestantstvo severno-zapadne, južno-zapadne pa so katoliške.

Mej temi je najbolj na vshodu naša ljuba domovina Avstrija, ki šteje skupaj z Ogerskim in Hervaškim pa brez Bosne in Hercegovine blizu 28 milijonov katoličanov raznih obredov (latinskega, latinsko-slovenskega, gerško-slovenskega, gerško-rumenskega in armenskega.) Prebivalcev raznih drugih ver (ločencev gerškega

in armenskega obreda, protestantov in drugih izgubljenih ovac) je osem milijonov. Dasiravno pa ima cesarstvo tako velikansko večino katoličanov, vender bi judje in njih neobrezani hlapci že davno delali z nami tako in še hujše kaker delajo z vbozim katoliškim narodom na Francoskem in po drugih nesrečnih deželah, ako bi nam Bog ne bil dal cesarja, kateri je po pravici, kaker smo nekje brali, nekedar sam o sebi rekel proti kardinalu Švarcenbergu, da, če ni dosti dobrega storil za katoliško cerkev, je pa dosti hudega vbranil in odvernil. Bog ohrani Avstriji tako blagega očeta še mnogo, mnogo let! —

Ali ako se pri nas katoliška cerkev dandanašnji ne preganja očitno kaker po drugih državah, vender ne moremo reči, da bi imela mnogo veselja, da bi imela zlate čase v Avstriji. Zlasti slabo se skerbi zanjo, kaker beremo, na Ogerskem; seveda pa tudi v naši polovici ni vse, kaker bi imelo biti. Sploh so katoliški veri nasprotni judovski časopisi ravno v Avstriji v najlepšem cvetju; bero in plačujejo jih celo tisti, ki bi si morali sè vso močjo prizadevati, da bi jih koliker mogoče zaterli. Nasproti pa se katoliški časopisi, še to malo, kar jih životari, zanemarjajo in — komaj verjetno! — celo prepovedujejo in izpodrivajo, kjer bi se imeli podpirati in priporočati. Kaj čudo, ako bolj in bolj peša vera in katoliško življenje, ako se širi mlačnost, surovost in razuzdanost naglo po vseh krogih! In tu ne govorimo le o nemških ali drugih daljnijih deželah, ki nam ni treba skrbeti za nje. Tudi pri nas, tudi na našem Slovenskem se primerja, da se knjižice, ki se slabo zlagajo s katoliškim naukom, veliko lažje razprodajo, kaker pobožni Slomšekovi spisi; tudi pri nas je časništvo v razmerah, ki kažejo premalo gorečnosti za katoliško reč tam, kjer bi je moralo največ biti; kaj hočemo tožiti potem, ako je drugod ne le vse mlačno, merzlo in ledeno, temuč tudi naravnost sovražno in nasprotno! Čast našega naroda, slavna družba svetega Mohorja, je začela počasi pešati; naše „Cvetje“ peša od ravno tistega leta, pa tako, da bomo kmalu pri koncu, ako pojde po tej meri nadalje. Pervo leto se nam je bilo pač res precej naročnikov nabralo, več kaker jih je kedaj imel kakov časopis v naši slovenščini; zdaj, ko si sveti oče Leon XIII. tolikanj prizadevajo za razširjenje tretjega reda, ko drugi frančiškanski listi veseli naznanjajo, kako obilo jim raste število brancev, — pri nas vse pojema in odnehuje. —

Omenimo še pglavitniše cerkvene dohodke preteklega leta, koliker se jih tiče naše avstrijske domovine.

Svojo ljubezen do Slovenov so sveti oče Leon XIII. tudi preteklo leto mej drugim pokazali s tem, da so za maloruski bazilijanski red v Dobromilju v Galiciji ustanovili nov novicijat, katerega voditeljstvo so izročili poljskim jezuitom. S poslednjo naredbo si cer ni bilo vstreženo, ali upajmo, da bo imela dobre nasledke. Tudi mej Malimi Rusi namreč ni bilo do zdaj vse, kaker bi imelo biti, kar se je videlo mej drugim že v deržavnem zboru na Dunaju, kjer so njih poslanci stali na strani nemških slobodnjakov v Slovenom nasprotnem taboru. Politične spletke so pripeljale vas Gnjiličke, da je prestopila k ločeni ruski cerkvi (pa se je kmalu spet vernila h katoliški edinosti); politične zmešnjave so bile krive tudi, da je bil prisiljen nadškof maloruski, Jožef Sembratovič, odpovedati se, ter da zdaj le apostoljski namestnik, škof Silvester Sembratovič, vlada gerško-slovensko nadškofijo levóvsko. —

Le še dva vesela dogodka v cerkveni zgodovini našega cesarstva hočemo omeniti. Pervi je posvečenje nove prekrasne velike cerkve v Djakovaru na hervaskem Slovenskem, ki so jo dali sezidati škof bosanski Jožef Jurij Štrosmajer. Cerkev je tako velikanška in tako lepa, da je malo podobnih na svetu. Delala se je 16 let ter stala do 2 milijona goljdinarjev. O posvečevanju, 1. vinotoka 1882, so se veselili sè slavnim škofom papež in cesar, ves slovenski narod in cela katoliška cerkev.

Drugi zlasti za naše Primorsko, pa tudi posebej za tretji red na Slovenskem vesel dogodek je posvečenje milostivega gospoda Alojzija Zorna za škofa poreškega, ki se je doveršilo letos, v nedeljo presladkega imena Jezusovega po našem častitljivem nadškofu goriškem vpričo škofov teržaškega in kerškega v nadškofijski cerkvi goriški. Posebej tudi za tretji red, pravimo, da je to vesel dogodek, ker so namreč novi škof sin svetega Frančiška v 3. redu, v katerega so vstopili z imenom Ludovik 31. vinotoka 1875, v katerem so leto potem ravno tistega dne svete obljube naredili. Tudi „Cvetju“ so milostivi gospod od začetka do današnjega dne najznamenitiši podpornik. Priporočamo jih torej v gorečo molitev, da bi jim Bog dal mnogo let srečno in vspešno vladati cerkev, ki jim je po Božji volji izročena. —

Druga — pa po imenitnosti bi morali reči: prva — katoliška dežela je Italija, domovina svetega očeta, namestnika Kristusovega na zemlji. Italijani so do malega vsi katoličani, skupaj čez 26 milijonov in pol. Da je ljudstvo italijansko večinoma še zmirom v resnici in goreče vdano sveti cerkvi, radi verjamemo;

ali da tisti gospodje, ki ga vladajo, sploh nimajo nobene vere in da je nemarnost v tem oziru zlasti po mestih tudi mej nižjim prebivavstvom zelo razširjana ter se čedalje bolj razširjuje, to je enako gotovo. Seveda ne moremo reči, da je pri nas kaj mnogo boljše; laška posebnost je le to, ker vlada sadanjega kraljestva ne more biti kaker le sovražnica katoliške cerkve, katero je oropala, ketere vidnega poglavarja bi rajši denes ko jutri vun vergla iz poslednjega pribežališča, grada vatikanskega. Vse, kar je za to vlado, je torej zoperkerščansko ter si prizadeva, koliker le mogoče škodo delati cerkvi in izpodkopavati njeno veljavo. — Tu ponavljamo, kar smo opomnili ob enaki priliki vlani: Ne pozabimo 30 tisoč beneških Slovencev, ki se jim tudi v cerkvenem oziru slaba slaba godi! Veseli nas, da se je dozdej nekaj malega že storilo zanje, ali želeli bi, da bi se storilo kaj velikega. Tudi mi imamo svoje „nerešene“!

Kaker na Laškem tako je dalje na Španskem in v Portugalu ljudstvo sploh katoliške vere, špancev čez 16 milijonov in pol, portugizov blizu pet milijonov. In tudi v teh dveh deželah imajo tako imenovani slobodnjaki prvo besedo; vendar v poslednjem času ni bilo ravno slišati, da bi bili posebno silo delali cerkvi. O španskem kralju in kraljici se bero lepi zgledi katoliškega vedenja in tristoletnice smerti preslavne španke svete Terezije († 4. vinotoka 1582) meseca vinotoka lanskega leta so se vdeleževali neki da celo tako imenovani framasoni (slobodni zidarji) in sam prvi minister je bil predsednik v dotičnem pripravljavnem odboru. —

Največ žalosti je vžila v poslednjem času sveta cerkev na Francoskem, dasiravno je tudi v tej nesrečni deželi prebivavstvo skoraj čisto katoliško; mej 36 milijoni je namreč le nekaj čez pol milijona ljudi raznih drugih ver. Ali žalibog! premnogi in skoraj da bi smeli reči večina katoličanov je to le po kerstu in imenu; kako bi bilo sicer mogoče, da bi le antikristi gospodarili v deželi, kjer si ljudstvo samo voli oblastnike. Ako pomislimo, koliko važnost so si znali pribojevati protestantom in slododnjakom nasproti nemški katoličani v svojem državnem zboru, dasiravno jih ni polovico toliko, kaker francoskih, pač ne moremo drugega reči, kaker da poslednjim manjka katoliškega prepričanja; in to sporočila o verskem življenju poterjujejo tudi glede tistih, ki hočejo pred svetom še nekako za katoličane veljati. Seveda pa ne terdimo, da ne bi bilo na Francoskem vendar mnogo dobrih in celo semtertja ma-

lo pretiranih kristijanov -- nasprotni konci se pogostoma dotikajo! Upamo tudi, da se bodo stvari sčasoma na bolje obrnile, ker vse kaže, da brezbožna republika ne bo več dolgo zderžala. Vender pa kralj, ako pride, tudi ne bo mogel tako berž popraviti vsega, kar je pokvarjeno; puntarji, stari in mladi, bodo kjubovali, dokler bodo mogli gibati. V resnici, nesrečna dežela, ki ne more najti miru in počitka zdaj že sto let! --

Skoraj čisto katoliška država je na dalje Belgija, ki ima prebivavcev pet milijonov in pol, mej njimi le 15 tisoč protestantov in 3000 judov. Vender vkazujejo tudi tukaj katoliški veri sovražni ljudje. —

Mimogrede naj se omenijo Luksemburg, mej Belgijo in Nemškem, z nekaj čez 200.000 katoličani, in še mnogo manjše katoliške države: San-Marino na Laškem, Mónako na Francoskem, Lihtenštajn na Nemškem in Andorra v pirenejskih gorah; vse štiri poslednje imajo vkup le kakih deset do dvajset tisoč prebivavcev, katoličanov. —

Govorimo nadalje o tistih evropskih državah, kjer prebivajo katoličani v manjšini poleg večine prebivavstva protestantske vere ali ločene gerške cerkve.

Malo menj ko protestantov je katoličanov v Švajci; onih nekaj čez 1667.000, teh nekaj čez 1160.000. Sicer ima dežela čez 7000 judov in čez 10.000 ljudi raznih drugih ver. Katolištvo, dasiravno preganjano, tam lepo napreduje; ni davno, kar je tudi pri obcnem glasovanju ljudstvo krepko zaverгло neke postave, ki so hoteli z njimi slobodnjaki vero popolnoma izriniti iz šol. —

Nemsko cesarstvo ima čez 45 milijonov prebivavcev; mej njimi je katoličanov blizu 15 milijonov. Kako se ti moško poganjajo za svojo sveto cerkev, smo že omenili. Dasiravno se jim sicer ni posrečilo, da bi se bile odpravile katolištvu sovražne postave, vender se je preteklo leto semtertja marisikaj zboljšalo. Zlasti so se dali novi škofje nekaterim škofijam, ki so bile že dalj časa izpraznjene; samo še štiri žalujejo po svojih vikših pastirjih. Vender stisek sploh nikaker ni konec; le v premnogih krajih so katoličani vedno še v silnih britkostih. Duhovščina je namreč ali pregnana ali je izmerla, in še tisti, kar jih je ostalo na svojih mestih, ne dobivajo, kar jim gre. Da si bodo mogli častiti naši bravei nekoliko bolj živo misliti, kaj se pravi v preganjanju in brez duhovnikov živeti, povejmo, kako so nekje na Hanovranskem ob-

hajali poslednje božične praznike. Tako pišejo v dunajski list „Vaterland“:

„Kako žalostno je v katoliški občini brez duhovnika, to smo britko čutili o preteklih božičnih praznikih. Duhovnikov tolikanj pomanjkuje, da nam ni bilo mogoče ob najveselejšem prazniku leta, o prazniku rojstva zveličarjevega, pri sveti maši biti. Že nekoliko dni préd je naznanil stari učitelj našega kraja po otrocih, ki v šolo hodijo, da bo moralo biti tudi na božič brez maše, vendar pa se bo obhajala polnočnica, dasiravno brez svete mašne daritve. Res je zvonilo pred polnočjo kaker k maši; hiteli smo v cerkev, orgle so se oglasile in petje se je začelo, ali altar je ostal v temi, mašnika ni bilo predenj. Ko orgle vtihnijo, bere eden cerkvenih ključarjev na mestu, kjer je bil, epistel in evangelij perve božične maše. Eden izmej večih šolarjev bere nato mašne molitve za darovanje in predglasje ter nadalje do povzdigovanja. Altarni zvonček je milo zapel, ali povzdigovanja ni bilo. V cerkvi žalostna tihota! Starim ljudem so se vtile solze in otroci so začeli naglas jokati . . . „O Bog! kaj smo storili, š čim smo zaslužili, da nas tako tepeš?“ vzdihne na pol glasno nekedo, ali orgle končajo prebitki trenotek z veselim napevom: „Slava Bogu na višavah“, in vse zapoje kaker iz enega gerla, iz enega serca radostno božično pesem. O pač, pač! slava Bogu vkljubu preganjanju in *Kulturkampfu*! Slava Bogu v terpljenju in poterpljenju, v zvestobi in sveti, močni darovitosti! . . . To je slava, ki jo poje zvesta katoliška občina ob času omičnega boja Bogu na višavah.“ — —

Kulturkampf, „omični boj“! kaj je to? Ta je boj protestantstva in nevere zoper katoliško cerkev, boj surovosti in krivice zoper omiko! Deseto leto že terpi in še ga noče konec biti. Po sedmih škofijah še vedno vterguje nemške vlada duhovnikom plačo, ki jim gre; samo duhovščini hildeshajmske škofije je vtergala do zdaj čez 650.000 gljd., dasiravno zato vbogi katoličani nič menj davkov ne plačujejo. Res, lepa omika, silno lepa! — —

V Nizozemskem kraljestvu je poldrugi milijon katoličanov poleg poltretjega milijona protestantov, precej judov in drugih. Katoliška vera v tej deželi hitro napreduje, zlasti odkar so papež Pij IX. (7. sušca 1853) vstanovili v mestu Utrehtu nadškofijo sè štirimi podružnimi škofijami: v Hárlemu, Hertogenboshu, Bredi in Rúrmendu (Roermund). Janzeniško krivoverstvo, neka posebnost te dežele, se naglo izgublja ter šteje le še k večemu kakih 5000 duš. —

Zlasti lepo se razcvita katoliška cerkev v Angleškem kraljestvu. Dandanašnji je tam mej blizu 35 in pol milijoni prebivavcev čez pet milijonov katoličanov, katerih je ne prav 4 milijone na Irskem. Brez Irskega je zdaj na Angleškem 23 katoliških škofov in nadškofov, 2418 mašnikov, 1485 cerkev, kapel in štacij. V gosposki hiši državnega zbora je 29 katoliških pirjev (*peers*) ali velikašev; v spodnji hiši 48 katoliških poslancev; tudi v skrivnem svetu kraljičinem sedé 4 katoličani. Naposled ima Velika Britanija tudi 3 kardinale, ki so, kaker je znano: Mening (*Manning*), Njumen (*Newman*) in Háuerd (*Howard*). Irski kardinal Mekkéb (*M' Cabe*), je umerl te dni. — Upanje je, da bo Anglija kmalu vstanovila tudi stanovitno poslanstvo pri svetem očetu, in kar se namérja storiti glede slavnega Tomaža Mora, kardinala Fišerja in premnogih drugih marternikov angleških, ki so ob vpeljevanju protestantizma za katoliško vero kri prelili, da se razglasijo namreč za zveličane, gotovo ne bo ostalo brez vpliva in vspeha glede spreobrnjenja angleškega naroda. —

Na Danskem, ki šteje čez 2 milijona prebivavcev, je dandanašnji sicer še malo katoličanov, menda le nekaj čez 3000; vender napreduje katoliška cerkev tudi tam. — Podobne razmere nahajamo na Švedskem in Norveškem; državna vera, ki je protestantstvo, se spreminja, kaker povsod, v prazno umovanje ali racijonalizem; moške, ki jim je zato, da se ohrani kerščanstvo, obračajo oči proti Rimu. Ravno preteklo leto se je poročalo iz Stokholma spreobrnjenje mladega luteranskega pastora gospoda Helkvista (*Hellqvist*), ki se je odpovedal svoji službi, ker je spoznal, da more edino katoliška vera biti pravo kerščanstvo. —

V Ruskem cesarstvu prebiva blizu 8 milijonov katoličanov, ki so večinoma Poljaki. Nje so Rusi do zdaj že mnogo let silno terdo deržali; ne le katoliški škofje so živeli v pregnanstvu, temuč tudi mnogi duhovniki (čez 250) noter tam v Sibiriji. Zdaj se slišijo vesele novice iz Rima. Rusija se je srečno pogodila s papežem, privolila, da se postavijo zopet škofje v Varšavi, Sandomiru, Ljubljino, Plocku, Viljni, Lucku in Žitomiru, ter vso slobodo zagotovila katoliški cerkvi. Bog daj, da bi ostala stanovitna v svojih obljubah! —

V Gerškem kraljestvu je katoličanov okoli 12 tisoč ter imajo dva nadškofa (v Atenah in na otoku Korfú) in dva škofa (na otokih Zante in Sira). —

Černa gora ima dandanašnji v novo pridobljenih krajih

okoli 4000 katoličanov; nekako ravno toliko tudi Srbija. — V Rumenskem kraljestvu pa jih je mej blizu 5 in pol milijoni prebivavcev čez 114000. Na Rumeanskem in dalje dolu na Bolgarskem ima katoliški misijon skupščina terpljenja Kristusovega: pasijonisti. Na Bolgarskem pridiga združenje z rimsko cerkvijo tudi skupščina vstajenja Kristusovega: resurekcijonisti, mej katerimi jih je nekoliko, ki mašujejo po slovensko. Združevanje z Rimom mej našimi slovenskimi brati Bolgarji veselo napreduje; ni še davno, kar so poročali časniki o novih krajih, ki so se pridružili katoliški edinosti. —

V evropski Turčiji, koliker je je še, je mej 4400000 prebivavci katoličanov rimskega obreda okoli 400 tisoč. Tudi tu katoliška cerkev napreduje, zlasti ker ima dandanašnji več slobode in spoštovanja pod Turkom, kaker po mnogih državah, ki bi imele biti katoliške. Tako se časi menjajo! (Konec prih.)

Kako se je prikazal sveti Jožef poglavarju nekega zamorskega rodu.

Kedor se pelje skozi Erdeče morje do konca Egipta in dalje zmirom ob bregu afrikanskem noter na južno polovico naše zemlje, pride kakih 800 kilometrov onkraj ravnika do majhinega otoka imenovanega Zanzibar, kjer ima svoje glavno mesto, s kakimi 100000 prebivavci neki arabski sultan, ki gospoduje zadosti na daleč proti severju in jugu tudi čez bližnje primorje skupne zemlje afrikanske. Sedanji sultan, dasi mohamedanec, ni sovražnik katoliškim misijonarjem; sveti oče papež so mu nedavno celo neki red poslali v priznanje prijaznosti njegove. Sveto vero oznanjujejo v njegovem kraljestvu francoski duhovniki skupščine svetega Duha in svetega serca Marijinega, ter imajo mej drugimi posebno znamenito misijonsko ustanovo pri mestecu imenovanem „Bagamojo“ na morskem bregu, ravno nasproti otoku Zanzibaru in glavnemu mestu tega imena. Čez 30 ur v notranji deželi pa imajo mej zamorci, Vaguru imenovanimi, v vasi „Mhonda“ drugo znamenito misijonsko selo.

To se nam je potrebno zdelo prej opomniti, da se bo mogla prav umeti povest, ki jo hočemo tu povedati, kaker stoji v enem poslednjih zvezkov „Letopisov razširjevanja svete vere,“ v pismu patra Baura, namestnega predstojnika apostolskega v Zanzibaru.

„Bili smo v letu 1880,“ — tako pripoveduje imenovani misijonar. „Treba nam je bilo postaje v sredi mej Bagamojem in Mhondo, in jaz sem se odpravil na pot, da bi poiskal pripraven kraj, kjer bi se napravila kerščanska vas; spremljal me je pater Mašón. Popotovanje sva izročila v varstvo svetemu Jožefu ter odešla 19. sušca, na dan njegovega praznika. Nesla sva seboj neko njegovo relikvijo. Darovavši njemu na čast sveto mašo se napotiva proti deželi Udoo, ketere ni bil obiskal še noben Evropejec, midva pa sva jo večinoma prehodila. Ker sva našla mej tistimi ljudmi, ki so človekojedci, nasprotnosti in žuganje, prosim goreče svetega Jožefa rekoč: „Ti si naš voditelj; zavoljo slave tvojega božjega Sinu nam pokaži kraj, ki ga je Bog izbral v svojem vsmiljenju do teh vbogih duš. Stori kaker ti je ljubo; ali mi ne gremo prej od tod, dokler ni odločen kraj in dokler ni vse pripravljeno za vstanovitev prihodnjega misijona“. In nadaljevaje pot pustiva Udoo za sabo ter prideva v deželo Uzigova. Poslednjič, na veliko sredo, prideva k nekemu poglavarju rodu, po imenu Kingaru; vas se je klicala Mandera. Komaj nas Kingaru zagleda, se vstavi, stopi nato korak nazaj, zavpije, maje z glavo, in bolj ko gleda bolj rastejo na njem znamenja začudenja. „Poslušajte“, nam reče slednjič, „poslušajte! To noč, ne vem ali v spanju ali sem čul, zdelo se mi je, da stojim pred lepim starčkom, ki me je dregnil, kaker da bi me hotel zbuditi, ter mi je rekel: Kingaru, glej tukaj dva bela, ki prideta k tebi z majhino karavano; sprejmi jih lepo in daj jim vse, kar te bosta prosila. In vi dva sta, prav vi dva sta, ti in ti. ki sem vaju videl pred seboj. Kaj pomeni to?“ In ne pustivši nama časa, da bi bila spregovorila, pokliče skupaj vaščane. „Poglejte jih“ — pravi — „tista dva bela, ki sem jih videl to noč s tistim dobrim starčkom, kaker sem vam pravil danas zjutraj. Tukaj sta.“

To vbogo ljudstvo naju je gledalo stermé. Midva sva prvi hip tudi stermela nad obnašanjem poglavarjevim, ali kmalu sva imela ključ do skrivnosti. Sveti Jožef je delal za naju, prikazavši se mu v sanjah z nama dvema pod svojim varstvom, tako ga je pridobil za naju. In midva se mu omehčana zahvaliva iz globočine serca, ter ga prosiva naj nadaljuje svojo vsmiljeno pomoč.

Ko se je prvo vznemirjenje nekoliko poglelo sem razložil Kingaruvu namen najunega popotovanja ter sem ga prosil, da bi nama odstopil pripraven prostor. „Vse kar imam je vajuno,“ odgovori dobri poglavar; — „moja hiša je vajuna, moje polje je va-

juno, moji ljudje so pripravljeni na vajuna odločila. Zberita si, kar vama dopade, ter ostanita pri meni.“

Ostala sva tam za velikonočne praznike, dobro sprejeta in postrežena ter smo odločili prostor za misijon s popolnim porazumljenjem. Glejte, kaj je storil sveti Jožef za Madero. Oh on je dober misijonar! Naj mu bode čast, slava in zahvala!

Skrivnostno previdenje.

Po noči, drugi dan meseca prosinca, tako smo brali laui v nekem časopisu, je prišel neki star mož v hišo duhovnega pastirja v mesto B. ter ga prosil, naj bi šel nemudoma previdet neko na smert bolno osebo. Vmirajoča stanuje tu in tu. Bilo je že kesno v noč. Mož je bil duhovniku neznan; ulica, v katero je imel iti, je bila pa v slabem glasu; ali je bila morebiti kaka zarota zoper duhovnika? On se obotavlja; ali starček ga prosi še priserčniše, naj bi vender hitro šel. „Brez odlašanja morate iti“, mu pravi; „neka vboga stara žena je v zadnjem smertnem boju, ona mora prejeti svete zakramente“. Sveta dolžnost je klicala; duhovnik se ni torej več vstavljal; obleče se ter gre za poslancem. Noč je bila britko merzla, ali ptujcu ni bilo videti, da bi ga zeblo. Šel je naprej ter rekel duhovniku, da bi ga potolažil: „Jaz vas bom čakal pri vratih“.

Hiša, v katero je bilo treba iti, je bila ena iz mej najslabših v tistem kraju mesta, in duhovnik, ki je imel najsvetejši zakrament v rokah, se prestraši pervi hip; ali na misel mu pride, da je Gospod prišel na svet rešit grešnike; sluša torej voditelja ter potegne krepko za hišni zvonček. Odgovora ni nobenega. Poterka večkrat, ali vse je zastonj. Stari mož je stal nekoliko oddaljen; duhovnik mu reče slednjič; „Vidite, da je zastonj; ne bodo odperli.“

„Dajte, da poterkam jaz“ — odgovori skrivnostni ptujec, — „in kaker hitro se odpro vrata, vstopite koliker mogoče naglo, pojdite gori po stopnjicah ter odprite na koncu mostavža vrata od izbe, tam boste našli vmirajočo žensko.“ Te besede so bile rečene z nekim tako zapovedajočim glasom, da ni mogel duhovnik na to nič odgovoriti. Starček poterka na neki skrivnosten način in takoj se odpro vrata; duhovnik vstopi brez pomišljanja, gre po stopnjicah, odpre dotična vrata in v izbi na postelji vglada terpečo ženo; ketera v najhujših bolečinah stokajoč in sè solzami zdihuje: „Duhovnika, duhovnika! Pustili me bodo vmreti brez duhovnika!“

Služabnik božji se približa. „Hči moja, tukaj je duhovnik.“ Ali ona ni hotela verjeti. „Ne“ — reče — „nigdar bi ne šel po duhovnika nobeden iz te hiše.“ „Otrok moj, neki star mož me je k tebi poklical.“ „Jaz ne poznam nobenega starega moža“ odgovori ona. Na vse zadnje jo duhovnik vender prepriča, da je on služabnik neskončno vsmiljenega Boga, po katerem tako hrepeni, ter ji ponudi svete zakramente. Spovedala se je vsega, kar ji je vest težilo, grehe dolgega in grehov polnega življenja. Njeno kesanje je bilo serčno in veliko. Duhovnik se začudi, ko vidi v duši, ki je bila tako popolnoma od Boga ločena, tako živo vero. Vpraša torej, ali ni morebiti vedno opravljala kako molitvico? „Samo eno češčenamarijo vsaki dan na čast svetega Jožefa, da bi zadobila srečno smert,“ odgovori ona. Duhovnik pripravi vse, da ji bo podelil zadnje svete zakramente. Mej tem so prišli v izbo različni ljudje ter se vernili, na videz, kaker bi ga ne zapazili. Obhajal je bolnico, del jo v sveto olje, ter zapustil skesano grešnico šele ko je v miru zdihnila svojo očiščeno dušo v Jezusove roke.

Duhovnik se verne domev ter vstopi v svoje stanovanje tako tiho, kaker je bil odešel; nikoger ni srečal po potu. Ko je pa premišljeval dogodljaje te noči, srečni posel, ki ga je opravil, je bil prepričan, da ljubeznjivi starček ni bil nihče drugi, kaker častiti in vsmiljeni sveti Jožef, pomočnik vmirajočih.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo:

č. p. Ignacij Staudacher, vmerli 10. svečana t. l.

tretjerednice kamniške skupščine, sestra Frančiška Bark iz Moravč, vmerla 15. prosinca t. l., sestra Katarina Suša iz Črešnjic, vmerla 16. prosinca t. l., Katarina (Neža) Robas iz Cerkelj, vmerla 24. prosinca t. l., Katarina (Frančiška) Jurjevec iz Moravč, vmerla 28. prosinca t. l., Marija (Ludovika) Sorčan iz Kamnika, vmerla 4. svečana t. l.;

tretjerednici nazarske skupščine Barbara Ladinek in Jozefa Vidmajer.

Dalje se v pobožno molitev vljudno priporočajo: neki duhovnik v posebni zadevi; ljudstvo neke duhovne občine za odvernjenje ostudne kletve in zanikernosti v obiskovanju službe Božje; zidanje cerkvice (kapele) na čast sv. Jožefa; oseba tretjega reda v svojih velikih dušnih stiskah.
